

“KENDİNİ ÖRSELEME YAZIKTIR”

Yurdun aydın kişilerinin çok bulunduğu bir yerinden, bir aydın kimseden mektup aldım... Doktor, avukat, muharrir, mütefekkir arkadaşlar var. Onlarla sohbet ederlermiş. Her ayın bilinen günlerinde... Büyük haz ve huzur duyarlarmış, bu toplantılardan.. Bir gün toplantılarına bir diğerinin arkadaşı gelmiş.. Tatlı konuşmalarına girmiş. Bir aralık peygamberlerin mucizeleri konuşuluyormuş. Bu yeni aydın misafir tepeden inme, beklenmedik bir söz sarfetmiş... "İşte bu saçma, bu olamaz!" demiş.. Diğerleri buna çok üzölmüşler, bilgilerini seferber etmişler, ne söyledi iseler ötekini inadından çevirememişler, onu ikna edememişler.. Sonra kendi kendilerine bir karar vermişler... Bunun izahı vardır; insanı ikna edecek kelimeler, mütalâalar, ispatlar vardır; İslâm dininin kitaplarında.. "Böyle bir kitap var mı?" diye akıllarına gelmiş, ara sıra İslâm Mecmuası'na yazı yazdığımdan, beni okurlarmış. Biz de mektup yazıp soralım demişler. Mektubun hülâsası bu, fakat aslı çok uzun... Münakaşada ileri sürölenleri hep anlatıyorlar, cevap vermemek olmıyacak. Bize kıymet vermişler. Heybemde bulunan kelimelerden, kulağıma fısıldanan eski sözlerden, hocalarımdan kalan malûmat hatıralarından, elini küçüklüğümde öpmek nasibine kavuştuğum nurlu insanların esrarlı hazinelerinden - Resöl-i Ekrem'den yardım dileyerek - sarp dağ yamaçlarından, kimsenin görmediği çiçeklerden ve kokulardan bir çöban demeti yaptım... Mucizeye inanmıyanlar koklasınlar, nezleleri varsa açılır. Kokuyu duyarlar ümidindeyim.

Kalp gözü açık olana, peygamberlerin göstereceğı mucizeye lüzum yoktur.

İnsanlar, rayiha, sözle teshir edilir. Kalpleri bunlar fetheder. Kuvvetle düşman yok edilebilir, fakat dost yapılmaz. Buna ise, Peygamberin yüzü, sözü kâfidir. Onun için henüz görölmeyen bir rüyayı, tâbîre benzeyecek bu çöban demetim....

Buyrun dinleyin: Mu'ciz = acze düşüren, âciz kılan. İcaz= aciz kılmak. Mucize = yükleme mânâlarına gelir, Arap dilinde.. Mucize

kelimesi âyet ve hadislerde geçmemiştir... Aslı ise: (âyet, burhan, alâmet, delil) kelimeleridir.

Dünyada her şeyin kendisine mahsus bir takım hassaları vardır ki, bunların yeterliliği haricinde bir şey yapamazlar. Ateş yakar, Nehir akar.. Ağaç büyür.. Taş durur... Güneş patlar.. Çakıllar konuşmaz... Zehir öldürür... İnsan ölür, fakat dirilmez...

Gece, gündüz, ilkbahar, kış, çiçeklerin açması, ağaçların yemiş vermesi, yıldızların muayyen zamanlarda hareketleri tabii kanunlara tabidir. Dünyada tabii kanunlar değişmez. Kaideler değişmez. Sebepsiz bir şey vuku bulmaz. Bu doğrudur... Buna karşı biri kalkar da: ateş filânı yakmadı, filân nehrin akışı durdu, filân ağaç yürüdü, filân taş kendiliğinden yuvarlandı. Yahut; güneş karardı, zehiri içti tesir etmedi... veyahut filân adam öldükten sonra dirildi, diyecek olursa bu, tabii kanunların, kâinatın nizâmı haricindedir. Eşyanın haiz olduğu sıfatı altüst edeceğini söyleriz.

Bu gibi hâdiselerin nizamın haricinde olduğunu, tabii kanunları ihlâl ettiğini söylemek de doğru değildir... Bu gibi olaylar, mucizeler: henüz idrakimizin üstünde olan kanun-ı tabii'lerin eseridir. Belki bir gün aklımız, mucizenin vukuunu temin eden kanunları keşfe muktedir olacaktır.

Bütün hâdiseler, zâhir, müessir bir sebeple, yahut zahir olmayan bir sebeple vukubulur.

Elektrikte kuvvet, enerji bulunduğunu, zehirin öldürücü bir tesiri hâiz olduğunu, mıknatısın demir parçasını cebzettiğini söylüyorsunuz, fakat bunun niçin böyle olduğunu bilmiyorsunuz. Gece gündüz kalbimiz vuruyor, ciğerlerimiz soluk alıyorlar, bunları işleyen kuvvet nedir?

Dört ayaklı hayvanlar nutfeden, kuşlar yumurtadan, nebatlar tohumdan tevellüt ediyor: Başka bir suretle tevellütlerini imkânsız addediyorsunuz. Acaba ilk dört ayaklı hayvanlar, ilk kuş ve ilk nebat da nutfeden, yumurtadan, tohumdan mı vücut bulmuş... yoksa böyle bir vasıtaya ihtiyaç göstermeden mi husule gelmiş.. ne dersiniz?

Bunların aşikar bir sebebe mebni vücut bulmadıklarını itiraf edelim... O halde bu itiraf: buna ait ilmî bilgileri ve felsefi düşünceleri imha eder... yok eder.. Aksini iddia ederseniz: Nutfe, yumurta, tohum hikâyesini inkar etmiş olursunuz. Bu muammayı kimse bu tarzda halledemez, netice budur...

Yağmur bulutlardan, bulutlar buhardan, buhar sudan güneşin yardımıyla olur. Bu nihâyetsiz silsile böylece devam eder mesele hal-lolunmaz.

İnsanın ihsasları, müşahade ve ihsasların tevalisi ile anlaşılır.

Evhâm ve hurufat mütevali müşahadelerden doğmuştur.. Bir kuş üç defa görülmüş, bir hâdise olmuş. O kuş uçarsa şu hâdise olur demişler...

Katırın bulunmadığı yerde kendi tecrübelerine göre: kısırak ile merkebin birleşmesinden katır doğar derlerse inanmazlar. Fakat katırın bulunduğu yerde ise bu iş aksinedir.

Diğer İşler bizim tecrübelerimize dahil olmadığından inkâr ederiz... Mucizeler karşısında hissettiğimiz budur.. Evet, işte bu!.. Onların, bizim evvelki tecrübe ve mülâhazalarımıza uymamalarındandır... Tohum ekeriz, bu tohum bir kaç gün sonra filizlenir, sonra büyür bir nebat olur. Daha sonra fidan, daha sonra da dallı budaklı büyük bir ağaç olur.

Bir nutfeden bir çocuk hâsıl olduğunu biliyoruz. Biz bu gibi hadiselerle o kadar alışmış bulunuyoruz ki, onların vukuu bizi hiç hayrete düşürmüyor...

Cansız tohumdan koca ağacın nasıl yetiştiğini, hissiz bir katreden hisli bir insanın nasıl vücut bulduğunu düşünmüyoruz bile...

Fakat bize bir âsânın yılan olduğu, bir çocuğun babasız doğduğu söylendiği zaman, mahdud aklımız derhal şüphe ediyor. Niçin? Çünkü bu, bizim tecrübelerimize dahil değildir.

Güneşin şarktan doğup garpten battığını görüyoruz. Bu hâdiselere alışmışız... Fakat Kıyamet gününde bize güneşin garpten doğacağını söyledikleri zaman, biz derhal bunun imkânsız olduğunu söylüyoruz. Bunların bir kısmı sizin tarafınızdan mütevâliyen görülmüştür. İkincisi görülmemiştir. Fakat bir şeyi tecrübe etmemiz veya tecrübe etmememiz, bir şeyin lehinde veyaaleyhinde delil olarak serdolanamaz.

Bir anne yavrusuna; yavrum ben senin annenim, gel bana dese; çocuk; "Anne olduğunu isbat et gelirim" mi der?

Mahallenizde, çocukluğunuzdan beri gördüğünüz yetmiş yaşında bir dilenci var. Siz onun eski püskü elbiseler içinde yaşadığını, sefaletten perişan bir halde olduğunu biliyorsunuz. Bir gün bu adamın

öldüğünü söyleseler hemen inanırsınız. Fakat biri gelse, dilencinin servet sahibi olduğunu otomobili, apartmanı bulunduğunu söylese hayret edersiniz. Hattâ inanmak istemezsiniz... Başka biri gelse, bu yetmiş yaşındaki dilencinin yirmi yaşında genç olduğunu söylese haberi getirenin çıldırdığına hükmedersiniz....Mucize de böyledir.

Genç ve sıhhatli bir adamın füc'eten ölümü bir mucize değil dir. Ölüyü diriltmek bir mucizedir.

Ateş için, Hz. İbrahim ile Nemrut arasında fark yoktur...

Musa'nın âsâsının yılan olması, İsa'nın babasız doğması, Resul'ün mir'acı, Kamer'in ayrılması; bunları idrâk edemeyiz...

Güneşe, arza, kamere, yıldızlara, dünya üzerinde vukubulan hâdiselere hâkim olan kanunlar nasıl değişmezse; azâb, sıhhat, risâlet, nübüvvet gibi hâdisat da muayyen kanunlara tâbidir. Bu kanunlar da değişmezler.

Peygamberler de muayyen zamanlarda gelmişlerdir.

Günâhlar, ihtiraslar arzın ufuklarını kararttığı zaman, semavî bir nur doğar, Günâhların, fenalıkların sonbaharında sarardığı solduğu sıralarda; nübüvvetin baharı onu yeniden canlandırır ve geldikleri zaman muvaffak olurlar.

Ruhumuz, nefsimiz, içimizdeki gizli kuvvet nasıl bizim maddî vücudumuza hâkimse, Peygamberlerin "ruh-i âzam"ı da. Allâh'ın emriyle cihana hâkimdir. Rûhanî cihanın kanunları, maddî cihanın kanunlarını teshir ettiğinden "ruh-ı âzam" arzdan semaya bir lâhzada yükselir... Bir darbe ile denizleri ayırır, bir işaretle kamerikiye böler, büyük cemaatleri bir kaç lokma ile doyurur. Parmaklarından sular akıtır... bir nefesle hastaları kurtarır, ölüleri diriltir.. bir avuç toprakla orduları târumar eder.. Elhasıl dağlara, taşlara, sulara, karalara, dirilere, ölülere sözünü dinletir.

Muayyen zamanda çiçeklerin niçin açıldığını, ağaçların niçin yemiş verdiğini, bir takım yıldızların niçin fasılalarla görüldüğünü, balın niçin tatlı olduğunu, arz ve kamerin hattâ güneşin niçin hareket ettiğini, bir tohumun nasıl bir ağaç olduğunu, aldığımız gıdalanı nasıl ete ve kana tahavvül ettiğini bilmezsek; peygamberlerin de niçin muayyen zamanlarda zuhur ettiklerini, niçin hârikulâde hareketler yaptıklarını bilemeyiz... Bütün bildiğimiz, peygamberlerin gelip bunları yaptıklarıdır.

Her milletin kendine mahsus mürşitleri, büyükleri vardır: Onların gördüklerini, duyduklarını, bildiklerini başkaları görmemiş, duymamış, bilmemiştir.

Buda'nın, Musa'nın, İsa'nın tarihte müseccel öyle hareketleri vardır ki: İskenderin fütuhâtını, Napolyon'un harekâtını inkar etmek nasıl mümkün değılse, onları da inkâr imkân haricindedir. Onların gelişleri bir mucizedir...

Hazret-i Resul'e inanan ilk insan, Hz. Hatice; inanmak için, kamer'in bölünmesini beklemedi... Fukaraya yardım, zavallılara, borçlulara muâvenet, yurtsuzları, yolda kalanları himaye ettiği için îmân etti...

Ebubekir, Ömer, Osman, Ali hiç biri bir mucize istemeden îmân ettiler. Ebubekir, Resûl'e: "Peygamberlik geldiğini söylüyorsun, şahidin nedir?" dedi. Resul'de: "Senin, 18 yaşında iken gördüğün rüya kâfi gelmez mi?" demişti. Hazret-i Resûl-i Ekrem, Nuh tufanına uğrayanların, Şap Denizinin derinliklerinde boğulanların, İsa'nın nefesi ile dirilenlerin evlâtlarına, bütün beşeriyete hitap ediyordu.. Nuh Tufanını, denizin yarılmasını, ölümlerin dirilmesini inkâr edip tenkit edenlere de hitap ediyordu.

Cihanşümûl her canlıyı çağırıyordu.. Bu hâdiseler, bilmediğin maddî kanunların elinde bulunanlara izah edilemez. Maddî kanunlar rûhanî âlemde cari olmadığından onlarla izah edilemez. Eldeki maddî âlem kanunlarıyla rûhanî âlemin hakikatlerini bulmak imkânsızdır.

Cenâbı Allâh inanmış gönüllerden fıskırarak feyiz ve nurları îmânın rükûnlarında gizlemiştir.

Bu bakımdan farz olan ibadetlerin her biri, ilâhî feyiz hazinelerinin anahtarıdır. İnsan usulü dairesinde ibadet ve tâate devam ettikçe kalbi, ruhu, fikri, başka suretle anlaşılması malûm olan bir takım hallere yaklaşır. Birtakım tecellilere mazhar olur. Bir gün evvel siyah gördüğünü bir gün sonra beyaz görür. Her ibadetin bir dışı, bir de içyüzü vardır...

"Bir sal üzerinde oturuyordu, dalgındı. Eteğine dokundum.. Beni bırak oğlum, Hak gayırdur. Seni başkasıyla görürse gözden düşersin..." dedi.

Gözden düşen, mucizeyi ,anlayamaz.

"Hiç kimse, bu dünyevi hikmetle bu muammayı ne halletti, ne de halledebilecek."

Kalb penceresine Resûl'ün kanalından nur huzmesi gelmeyene mucizeyi anlatmak, idrâk ettirmek; görülmeyen bir rüyayı tâbire kalkmak gibidir.